

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 11504/18

J. Č.

protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući
13. prosinca 2022. u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,

Lorraine Schembri Orland,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 11504/18) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska državljanka gđa J. Č. („podnositeljica zahtjeva”), koja je rođena 1976. godine i živi u Novom Marofu i koju je zastupala gđa S. Mandac, odvjetnica iz Zagreba, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 2. ožujka 2018.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima o pravnoj sigurnosti, načelu da nema kazne bez zakona i poštovanju privatnog života, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten,

odluku da ime podnositeljice zahtjeva ne bude objavljeno,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na osudu podnositeljice u prekršajnom postupku zbog odbijanja obveznog cijepljenja njezine kćeri.

2. Dana 16. rujna 2013. podnositeljica je potpisala izjavu kojom odbija cijepiti svoju kćer rođenu 23. lipnja 2013. cjepivima Pentaxim i Engerix protiv difterije, tetanusa, hripavca, dječje paralize i hepatitisa B. U izjavi je, između ostalog, navedeno da propustom da cijepi svoje dijete u skladu s

Programom obveznog cijepljenja djece školske i predškolske dobi (dalje u tekstu: „Program cijepljenja”) koji je na snazi u Hrvatskoj podnositeljica shvaća da njezino dijete neće moći pohađati vrtić.

3. Dana 26. rujna 2013. Ispostava Novi Marof Uprave za sanitarnu inspekciju Ministarstva zdravstva izdala je prekršajni nalog protiv podnositeljice zahtjeva jer podnositeljica nije dopustila obvezno cijepljenje svoje kćeri. Podnositeljici je izrečena novčana kazna u iznosu od 2.000,00 hrvatskih kuna (HRK; približno 270,00 eura (EUR)) zbog počinjenja prekršaja kažnjivog na temelju članka 77. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (dalje u tekstu: „Zakon”). U toj je odredbi navedeno da će se svaki roditelj koji ne izvrši obvezu cijepljenja utvrđenu Programom cijepljenja kazniti novčanom kaznom u iznosu do 2.000,00 kuna u prekršajnom postupku.

4. Podnositeljica zahtjeva podnijela je prigovor na prekršajni nalog tvrdeći da je njezino starije dijete osoba s teškim invaliditetom zbog, kako je smatrala, nuspojava cjepiva koje je primilo i da je htjela da se njezinu kćer testira kako bi se isključile sve takve nuspojave.

5. Dana 3. listopada 2014. Prekršajni sud u Varaždinu proglasio je podnositeljicu krivom za prekršaj iz članka 77. Zakona, izrekao joj je sudsku opomenu i naložio joj da plati 200,00 kuna (približno 27,00 eura) na ime troškova postupka. Taj je sud primijetio da su člankom 40. Zakona propisana obvezna cjepiva, među ostalim i ona koja je podnositeljica zahtjeva odbila. Nadalje, Programom cijepljenja, kao i Pravilnikom o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse, kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se moraju podvrgnuti toj obvezi (dalje u tekstu: „Pravilnik o cijepljenju”), propisani su precizni rokovi u kojima svako dijete treba primiti svako od obveznih cjepiva. Taj je sud nadalje primijetio da je Ustavni sud nedavno potvrdio ustavnost obveznog cijepljenja u svrhu zaštite zdravlja djece i da je presudio da roditelji odbijanjem cijepljenja ugrožavaju zdravlje svoje djece i drugih osoba koje se ne mogu cijepiti zbog zdravstvenog stanja ili kod kojih cijepljenje ne bi postiglo potrebnu razinu zaštite te je tako tim osobama povrijeđeno pravo na zdrav život. Stoga je Ustavni sud smatrao da je, radi osiguranja prava tih osoba, opravdano propisati obvezno cijepljenje građana protiv bolesti čije je sprječavanje u interesu države.

6. Podnositeljica je zatim podnijela ustavnu tužbu protiv presude Prekršajnog suda u Varaždinu. Dana 11. lipnja 2017. Ustavni sud odbio je ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva.

7. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, da je sudska praksa domaćih sudova bila nedosljedna o pitanju sankcioniranja roditelja koji odbijaju cijepiti svoju djecu. Nadalje je prigovorila, na temelju članka 7. Konvencije, da zakonodavstvo na temelju kojeg je osuđena nije bilo ni dostupno ni predvidljivo u svojoj primjeni. Konačno, prigovorila je, na temelju članka 8. Konvencije, da je njezina osuda u prekršajnom postupku zbog odbijanja obveznog cijepljenja njezina djeteta

predstavljala povredu njezina prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života.

OCJENA SUDA

8. Na početku Sud smatra da nije potrebno ispitati preliminarni prigovor Vlade da podnositeljica nije pretrpjela značajnu štetu jer je zahtjev u svakom slučaju nedopušten iz razloga navedenih u nastavku.

A. Navodna povreda članka 6. Konvencije

9. Opća načela primjenjiva u predmetima koji se odnose na proturječne odluke u sudskoj praksi domaćih sudova sažeta su u predmetu *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske* ([VV], br. 13279/05, stavci 49. – 58. i 61., 20. listopada 2011.).

10. Sud primjećuje da je podnositeljica zahtjeva dostavila četiri sudske odluke, donesene u razdoblju od 2014. do 2018., u kojima roditelji nisu proglašeni krivima unatoč tome što su odbili cijepiti svoju djecu, dok je Vlada dostavila otprilike dvadeset i pet presuda, donesenih u istom razdoblju, u kojima su roditelji koji su odbili cijepljenje proglašeni krivima za prekršaj na temelju članka 77. Zakona. Vlada je ustvrdila i da su u razdoblju od 2014. do 2018. nacionalni sudovi donijeli 216 presuda kojima su roditelje osudili za isto djelo; samo Prekršajni sud u Varaždinu osudio je roditelje u dvadeset i šest predmeta, u trima predmetima odbio je optužbe zbog nastupanja zastare, a oslobodio je optužbe jednog roditelja čije je dijete imalo medicinsku kontraindikaciju za cijepljenje.

11. Sud primjećuje da se doista čini da su presude na koje se pozvala podnositeljica suprotne odluci donesenoj u njezinu predmetu. Međutim, činjenice u barem jednom od tih predmeta nisu usporedive s činjenicama u predmetu podnositeljice zahtjeva. Nadalje, iz brojnih sudskih presuda i statističkih podataka koje je dostavila Vlada proizlazi da je u najvećem dijelu sudske prakse primijenjen pristup usvojen u predmetu podnositeljice zahtjeva, odnosno da su roditelji proglašeni krivima za prekršaj ako su odbili cijepiti svoju djecu.

12. U takvim okolnostima Sud smatra da podnositeljica zahtjeva nije dokazala da postoje dugotrajne i duboke razlike u sudskoj praksi domaćih sudova o tom pitanju ili da se u domaćem pravnom sustavu ne mogu ispraviti moguće nedosljednosti (usporedi *Derbuc i drugi protiv Hrvatske* (odl.), br. 53977/14 i 41902/15, stavci 43. – 45., 15. ožujka 2022.).

13. U skladu s tim, ovaj je prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

B. Navodna povreda članka 7. Konvencije

14. Mjerodavna načela proizašla iz sudske prakse Suda na temelju članka 7. Konvencije sažeta su u predmetu *Vasiliauskas protiv Litve* ([VV], br. 35343/05, stavci 153. – 155., ECHR 2015).

15. Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je osuđena na temelju zakonske odredbe koja je upućivala na Program cijepljenja, ali da Program cijepljenja nikada nije objavljen u Narodnim novinama.

16. Sud primjećuje da, iako je točno da je članak 77. Zakona doista bio blanketna norma jer je upućivao na Program cijepljenja, koji nikada nije objavljen u Narodnim novinama, to ne znači da je pravna osnova na kojoj je podnositeljica osuđena bila nedostupna ili nepredvidljiva.

17. Prije svega, čak i pod pretpostavkom da podnositeljica zahtjeva nije mogla pronaći Program cijepljenja na internetu u relevantno vrijeme ili da ju pedijatar njezina djeteta nije obavijestio o rasporedu cijepljenja, kao što je trebao učiniti prema navodima Vlade, posljedice propusta roditelja da cijepi svoje dijete jasne su već iz članka 40. Zakona u vezi s člankom 77. Nadalje, Pravilnik o cijepljenju, koji je objavljen u Narodnim novinama i na koji se domaći sud pozvao kada je osudio podnositeljicu zahtjeva, sadržavao je relevantni vremenski okvir unutar kojeg treba cijepiti djecu svakim od obveznih cjeviva (vidi stavak 5. ove odluke). Na temelju tih dokumenata, kao i činjenice da je obveznost cijepljenja u Hrvatskoj općepoznata, i na snazi već desetljećima, kao i izjave koju je podnositeljica potpisala kada je odbila cijepljenje svojeg djeteta (vidi stavak 2 ove odluke), Sud ne nalazi osnovu za njezin prigovor da nije mogla predvidjeti moguće pravne posljedice odbijanja cijepljenja djeteta.

18. Iz gore navedenih razloga Sud smatra da je ovaj prigovor očigledno neosnovan i da se mora odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

C. Navodna povreda članka 8. Konvencije

19. Mjerodavna načela proizašla iz sudske prakse Suda na temelju članka 8. Konvencije u kontekstu cijepljenja djece sažeta su u predmetu *Vavrička i drugi protiv Češke Republike* ([VV], br. 47621/13 i pet drugih zahtjeva, stavci 273. – 289., 8. travnja 2021.).

20. Sud smatra da je osuda podnositeljice zahtjeva dovela do miješanja u njezino pravo na poštovanje privatnog života (usporedi gore navedeni predmet *Vavrička i drugi*, stavak 264.). To miješanje bilo je u skladu sa zakonom, odnosno člankom 77. Zakona, i težilo je legitimnim ciljevima zaštite zdravlja i zaštite prava drugih (usporedi *ibid.*, stavak 272.).

21. Kad je riječ o razmjernosti mjere o kojoj je riječ, Sud mora ponoviti argumente koje je iznijelo Veliko vijeće u predmetu *Vavrička i drugi* (*ibid.*, stavci 290. – 312.), u kojem nije utvrdilo nikakav problem sa sustavom

obveznog cijepljenja djece u Češkoj Republici, koji je u mnogočemu vrlo sličan sustavu obveznog cijepljenja u Hrvatskoj.

22. Konkretno, obveza cijepljenja u Hrvatskoj odnosi se na deset bolesti u odnosu na koje znanstvena zajednica cijepljenje smatra djelotvornim i sigurnim. Izuzeće od te obveze dopušteno je posebice u odnosu na djecu s medicinskom kontraindikacijom za cijepljenje. Nadalje, ne postoji odredba koja dopušta prisilno cijepljenje.

23. Godine 2014. Ustavni sud ocjenjivao je ustavnost sustava obveznog cijepljenja i njegovu suglasnost s člankom 35. Ustava, kojim je zajamčeno poštovanje privatnog i obiteljskog života. Pozivajući se na znanstvene dokaze koji dokazuju da je aktivna imunizacija najdjelotvornija i najsigurnija mjera za sprječavanje zaraznih bolesti, Ustavni sud smatrao je da je obveznost imunizacije protiv određenih bolesti mjera kojom država ispunjava svoju pozitivnu obvezu poštovanja privatnog života i osiguravanja zdravog života svojih građana u skladu s člankom 8. Konvencije.

24. Podnositeljica je tvrdila da ne želi cijepiti svoje drugo dijete prije nego što se provede odgovarajuće testiranje kako bi se potvrdilo da dijete neće razviti autizam, kao što se to dogodilo njezinu prvorodenom djetetu nakon što je primilo cjepiva o kojima je riječ. S tim u vezi, Vlada je objasnila da se testiranje prije cijepljenja može obaviti, i tada ga plaća država, samo u slučajevima medicinske potrebe, koja se utvrđuje nakon što pedijatar pregleda dijete. Ustvrdila je i da nije bilo dostupnog testiranja u pogledu kontraindikacije za koju je podnositeljica bila zabrinuta (autizam) i da ta kontraindikacija nikada nije bila povezana s cjepivima koja je podnositeljica odbila za svoju kćer. U ovom predmetu, nakon što nije pronašao kontraindikacije za cijepljenje djeteta podnositeljice zahtjeva, nadležni pedijatar odbio je naručiti bilo kakve dodatne pretrage smatrajući ih nepotrebnima. Sud nije u položaju preispitivati medicinsku procjenu liječnika u ovom predmetu i, općenito gledano, ne vidi razlog da dovodi u pitanje primjerenost domaćeg sustava u tom pogledu dokle god je sigurnost cjepiva koje se upotrebljava pod stalnim nadzorom nadležnih tijela (usporedi gore navedeni predmet *Vavrička i drugi*, stavak 301.).

25. Konačno, kad je riječ o intenzitetu miješanja u prava podnositeljice zahtjeva kao roditelja, Sud primjećuje da joj je samo izrečena sudska opomena u prekršajnom postupku, što je sankcija koja se ne može smatrati nerazmjernom (usporedi gore navedeni predmet *Vavrička i drugi*, stavak 304.). Nadalje, Sud ponavlja da se ne može smatrati nerazmjernim da država od osoba za čije zdravlje cijepljenje predstavlja vrlo malu opasnost zahtijeva da prihvate tu univerzalno provođenu zaštitnu mjeru radi upisa u predškolsku ustanovu. Zakonodavna vlast imala je valjanu i legitimnu mogućnost donijeti takvu odluku, koja je u potpunosti u skladu s razlogom zaštite zdravlja stanovništva (usporedi *ibid.*, stavak 306.).

26. U svjetlu gore navedenih razmatranja, Sud je uvjeren da su domaće vlasti pri izricanju kazne podnositeljici zahtjeva za odbijanje obveznog

ODLUKA J. Č. protiv HRVATSKE

cijepljenja njezina djeteta iznijele relevantne i dostatne razloge te da je, imajući na umu njihovu široku slobodu procjene o tom pitanju (usporedi *ibid.*, stavak 280.), ovaj prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 19. siječnja 2023.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524